

DISCURSUS IV.

SPIRITUM S. ET ANGELORUM EXERCITUS DIVINO HUIC
SACRIFICIO ASSISTERE, MONSTRATUR.

IDEA SERMONIS. — 1. Spir. S. descendit de celo ad sanctificandum SS. missæ sacrificium. Angeli illi assistunt cum reverentia et stupore. Sacrificium missæ oblatum non fuit, nisi post missum Spiritum S. — 2. Probatur ulterius, cœlum aperiri et Spir. S. cum Christo descendere, dum offertur sacrificium missæ. Descensus Spir. S. tempore sacrificii Missæ probatur diablos præclaris historiis. — 3. Asseritur assistentia Angelorum in SS. Missæ sacrificio. — 4. Altare in quo Missa celebratur, circumdant integri coelestes exercitus. — 5. Nilus vidit Angelos cum magna reverentia assistere altari sub Missa. F. Jo. Parm. Fratrum Minorum generali ad Missam servivit Angelus in specie ministri. — 6. Angeli sancti non solum in obsequium Corporis Christi, sed etiam in utilitatem nostram assistunt Missæ.

Spiritu Sancto misso de cœlis, in quem desiderant Angeli prospicere. I Pet., I, 12.

1. — Incriuentum Missæ sacrificium adeo est stupendum et venerabile, ut ipsem Spiritus Sanctus de celo descendat ad illud sanctificandum; Angeli pariter attoniti turmatim et reverenter illud circumdant, illi obsequantur illudque continuo aspiciant et admirentur: *Spiritu Sancto misso de cœlis, in quem desiderant Angeli prospicere.* Et quidem Spiritus Sanctus in pane hoc coelesti eas dici potest subire partes, quibus fungitur ignis in coquendo et perficiendo pane nostro usuali, qui absque eo minime auxiliaris foret, quin potius massa insipida, stomachoque nociva. Quapropter Ecclesia sancta, in quadam offici Corporis Christi antiphona canit: *O quam suavis est Domine Spiritus tuus!* Spiritus autem Filii Dei citra omnem controversiam est Spiritus Sanctus, *qui ex Patre Filioque procedit.* Notandum vero, quod post factam suavissimi illius Spiritus mentionem immediate Ecclesia subjungat: *Qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavisimo de cœlo præstito esurientes reples bonis.* Qua de re Rupertus Abbas ita scribit¹: « Contra eibi vetiti « culpam cibis, et potus gratia est, contra serpentes venenum. » Sanctus Spiritus antidotum est; et S. Hieronymus de efficaci mensæ hujus, quæ fomitem mitigat atque diminuit, substantia et innumerabilibus effectibus tractans, inquit²: « *Care lore Spiritus Sancti exsiccat fontes libidinum.* » Porro longe evidenter Spiritum Sanctum hoc in sacrificio cooperari patebit, si Apostolos post ejusdem in cœnaculo Sion institutionem, per diuum spatium (quantum constat nobis) nunquam ipsum celebrazze considerabimus, imo nec quando

¹ RUP. ABB., *de Sap.* — ² S. HIER., *in epit. Liciuii.*

post ascensionem in eodem sese absconderunt cœnaculo, adventum exspectantes Spiritus Sancti; quo præsente S. Lucas de mysterii hujus celebrationis mentionem facit et quidem particula illa³: *(communicatione fractionis panis;* ubi versio Syriaca legit: *Fractione Eucharistæ.* Quam eamdem ob causam Ecclesia sancta a Sancto Spiritu edocta, solemnne devotionis tributum sanctissimo Christi Corpori persolvere volens, ex omnibus totius anni diebus septimanam, quæ Pentecostem sequitur, elegit, in eaque solemnitatem instituit Corporis Domini. Quantumvis aliud institutionis hujus pro eo tempore motivum verbis sequentibus assignet Doctor Angelicus⁴: « Ut, qui per totum anni circum, hoc sacramento utimur ad salutem, ejus institutionem illo tempore specialiter recolamus, quo Spiritus Sanctus corda discipulorum edocuit ad plene cognoscenda hujus mysteria sacramenti, nam in eodem tempore cœpit hoc sacramentum a fidelibus frequentari. » Quod idem Dionysius Carthusianus in discurso super festi hujus Evangelium considerat, videlicet Apostolos non ante Spiritus Sancti descensum, sacrificium hoc exorsos fuisse; ait enim⁵: « Incepunt gloriosi Apostoli, cæterique fideles, sub eorum regimine sacramentum hoc celebrare, consecrare, accipere et alias dare. »

2. — S. Laurentius Justinianus, in suo de Eucharistia sermone, cœlum aperiri, simulque cum Filio consecrationis tempore super oblationem descendere, arbitratur Spiritum Sanctum vi ejus tota Ecclesia gaudio repletar et jubilo: « In cuius oblationis hora (verba sunt sancti⁶) quantum fas est credere, aperiuntur cœli, mirantur Angeli, sancti laudent, exultant justi, captivi visitantur, compediti solvuntur, infernus luget. » Illa autem quæ ad nostrum singulariter deseruunt propositum, verba sunt sequentia: « Sancta in spiritu mater, beata lœtatur Ecclesia. » Quasi diceret quod tempore Missæ gaudeat, jubileatque Ecclesia ob Spiritus Sancti assistentiam. Hinc et in quadam antiphona, qua S. Martinum Episcopum Turonensem honoramus, ita legitur: « Sacerdos Dei Martine, aperti sunt tibi cœli. » Ubi licet, quando cœli aperti sint, nondicatur, credibile nihilominus est id contigisse, dum tremendum celebraret sacrificium, visibiliterque super eum descendenter Spiritus Sanctus, siquidem in quadam responsorio ita in ejusdem laudem canimus: « Dum Sacraenta offerret B. Martinus, globus igneus apparuit super caput ejus. » S. Ambrosius in præparatione ad Missam pro Feria VI, verba aliqua habet, quæ hactenus dicta egregie confirmant; ita enim orandum esse docet⁷: « Peto clementiam tuam, Domine, ut descendat super

¹ ACT. II, 48. — ² S. THEOPH., *opusc.* 57. — ³ DION. CART., s. 2 de solemn. Corp. Christi. — ⁴ S. LAURENT. JUST., *de Corp. Christi.* — ⁵ S. AMB., s. 6.

⁶ BAR., an. 1145, n. 24. — ⁷ ID., 536.

quænam ejus opera essent, qualemque vitam ageret, interrogasset, episcopus aliter non respondebat præterquam duo hæc verba: *Pecatorum.* Cumque Pontifex aliud ex ore ejus elicere nequiret respondum, dixit episcopo: *Hodie coram nobis celebrabis.* Episcopus igitur cum diaconis, aliquo circumstantibus ministris Altari assistens, solemnem exorsus est missam et recitata quatuor vicibus oratione oblationis, sive secreta, nec tamen eamdem concludens, omnibus hanc moram indigne ferentibus, Pontifex eumdem cur ita moraretur interrogavit; qui mox respondit: *Ignosce mihi Pater Sancte,* ideo enim orationem non terminavi, quia Spiritum Sanctum super oblata descendere non vidi; quapropter rogo te, o sanctissime Domine, ut diaconum illum, qui ventilabrum manu versans lateri meo assistit, ab Altari removeri jubeas, siquidem ego illum inde abigere non præsumo. Mox igitur, ut diaconus Pontificis jussu recessit, tam Pontifex, quam episcopus Spiritum Sanctum descendere, velumque, quod Altari super impositum erat, ultronemque cooperante levari et quasi trium horarum spatio Papam, episcopum et omnes Altari assistentes diaconos contegere et obnubere videbunt. Ex quo miraculo S. Agapitus prælates illius sanctitatem agnoscent, vehementer dolere cœpit, quod unquam molestiae quippiam ei intulisset, firmiterque apud se statuit, deinceps contra neminem procedere, nisi prius causam majori cum maturitate discussisset. Ex quo aliquis multis similibus exemplis, quæ libens omitto, perspicue verissimum esse colligitur, quod videlicet Spiritus Sanctus super incriuentum hoc sacrificium descendat, *Spiritu Sancto misso de cœlis;* at vero insuper etiam super idem sacrificium turmatim exercitus descendant angelici, prout statim dicturi sumus.

3. — *In quem desiderant Angeli prospicere.* Post consecrationem peractam sacerdos in canone, Æternō Patri hunc in modum reverenter supplicat: « Suplices te rogamus, omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tue. » Ex quibus verbis clare satis colligitur Ecclesiæ sensum esse, quod angeli Missæ veraciter assistant; siquidem rogat, ut Angelus custos altaris illius, in quo Missa celebratur, ad divinam hanc oblationem Altissimo præsentandam celos aeat. Præterea observandum est, quod priusquam ad consecrationem, in qua magna ex parte sacrificii essentia consistit, deveniatur, sacerdos Deum in præfationem roget, ut voces nostras spirituum Angelorum vocibus conjungere dignetur; dicit enim: « Cum quibus et nostras voces ut admitti jubeas, deprecamur, suppli confessione dicentes: *Sanctus, Sanctus, etc.* » Unde Divus Chrysostomus ait: « Numquid hanc vocem agnovistis?

⁸ CHRYS., h. in Seraph.

« nunquid nostra est, an vero Seraphim? Et nos-
tra et Seraphim, beneficio Christi, qui medium
parietem maceræ sustulit et pacificavit omnia,
quæ in cœlis sunt et quæ in terris. Antea quidem
in cœlis tantum iste hymnus canebatur, postquam
autem in terram venire dignatus est Dominus,
hunc etiam concentum ad nos detulit. Propterea
quoque magnus hic Pontifex, cum juxta sacram
hanc mensam constiterit, ut sacrificium offerat
incruentum, non suppliciter nos ad hanc faustum
acclamationem invitat, sed ubi prius Cherubim
nominavit et Seraphim mentionem fecit, tunc
demum ad hanc tremendam vocem mittendam
omnes adhortatur et dum eorum nos admonet,
qui nobiscum choros agitant, mentem nostram a
terra subducit, unumquemque nostrum his pro-
pemodum verbis excitans: Una cum Seraphim
canis, una cum Seraphim sta, cum illis alas ex-
tende, cum illis regium thronum circumvola. » In oratione præparatoria ad Missam, feria II, S. Ambrosius inter alia haec verba præscribit¹: « Corporis castitate et animæ puritate istud divinum et
celestis sacrificium est celebrandum, ubi terrena
divinis junguntur, ubi adest sanctorum Angelorum
præsentia. » D. Chrysostomus, ut nobis persuadeat, quod tempore Missæ optima sit occasio secre-
tissime negotiandi cum Deo et impetrandi quicquid
volumus, sequens hoc efficax motivum adducit²,
quia videlicet Missæ assistunt Angeli, pro nostra
salute intercedentes. Imo dicit, altare, in quo Missa
celebratur integræ circumdant spirituum bonorum,
Cherubinorum et Seraphinorum coelestes hi veredari
avolant, ut Purgatori carceres aperiant, aliaque
exequantur, quæ ab Altissimo sacrificii intuitu con-
cessa fuerunt. D. Chrysostomus lib. de sacerdotio
ita scribit³: « Per id tempus et Angeli sacerdoti
assident et coelestium Potestatum universus ordo
clamores excitat et locus altaris vicinus in illius
honorem, qui immolatur, Angelorum chorus
plenus est. Id quod credere abunde licet vel ex
tanto illo sacrificio, quod tum peragitur. Ego
vero et cum memorantem quemdam audivi, cum
diceret senem quemdam virum admirabilem, ac
cui revelationum mysteria multa divinitus fuis-
sent detecta, sibi narrasse, se tali olim visione
dignum habitum a Deo esse, ac per illud quidem
tempus drepente Angelorum multitudinem aspe-
xisse (quatenus aspectus humanus ferre poterat)
candidis vestibus indutorum, altare ipsum cir-
cumdantium; denique sic capite inclinatorum, ut
si quis milites presente Rege stantes videat. » Blosius similiter coelestes Angelorum choros Missæ
assistere, his verbis testatur⁴: « O quam stupendus
et quam inexplicabilis est summi Dei erga nos

¹ S. AMBR., *Præpar. ad Miss.* — ² CHRYSOS., *de Inc. Dei nat.* — ³ Id., *de Sacerdotio*. — ⁴ BLOS., *Append. ad Enchir. parv.*

« vermiculos amor, qui in Missæ sacrificio quotidie
cum numerosa Angelorum multitudine se mire
præsentem nobis exhibere (etiamsi sacerdos, qui
sacrificat, malus sit), dignatur; ita ut apud nos
non minus vere sit ipse Dominus Jesus, quam in
celo est. » Quibus omnibus revelationibus et
apparitionibus S. Augustinus apprime suffragatur,
quando de Missæ sacrificio tractans, ita scribit¹:
« Tunc nobis favent, nobisque congaudent, atque
ad hoc ipsum pro suis viribus nos adjuvant An-
geli quique, virtutesque superiores. » Et S. Ambro-
sius de Angelica, quæ S. Zacharie obtigit,
apparitione agens, ita discurreit²: « Utinam nobis
quoque adolescentibus Altaria, sacrificium deferen-
tibus assistat Angelus, imo præbeat se videndum;
non enim dubites assistere Angelum, quando
Christus assistit, Christus immolatur. » Nec
verearis, nec turbetur cor tuum Angeli visione.
4. — Hucusque dicta diversi confirmant successus; et imprimis quidem Angelos, ut D. Chrysostomus inquit, Missæ assistere, in Annalibus stabilitur Ecclesiasticis³, quando alios inter sanctus Nilus in sua ad Anastasium Epistola attestatur, se quasi semper Ecclesiam vidiisse Angelis plenam, maxime autem tempore sacrificii, quando nimio plenus gaudio et stupore id ipsum spiritualibus quibusdam et principalioribus amicorum suorum, per haec et similia private sæpius intimavit verba. Postquam sacerdos sanctum inchoasset sacrificium, plurimi de cœlo descendentes Angeli, candidissimis induiti vestibus, pedibus nudis circumdederunt Altare, fixos tenentes oculos, stantesque inclinati versus ipsum cum silentio et reverentia magna usque ad sacrificii finem. Deinde per Ecclesiam ipsam dispergi, magna cum industria adjuvabant eos, qui Corpus et pretiosissimum ministrabant Domini Sanguinem. De Euthymio pariter, dum Missam legeret Catechismus exemplorum ita loquitur⁴: « Videns ignem velut in quadam diffusum linteo desuper descendenter, quem etiam ipsum Euthymium intus complexum, aiunt dixisse fratribus quibusdam, qui seorsim cum eo versabantur, quod sæpe videret terribilem Angelorum visionem, una secum Deo ministrantem et sacra contrectantem. » Ibidem de alio quodam sancto sequens traditur visione⁵: « Sancto Usvaldo Episcopo sacrificanti adest Angelus, eique ministrat. Audivit Angelum ad singula respondentem, eique officio ministrantem; scilicet clericus ille, qui insolita illa perterritus visione, in remotiorem se repperat Ecclesia angulum. Neque minorem expertus est favorem Frater Joannes Parmensis, qui Fratrum Minorum existens Generalis, officium illud solitudinis amore abdicavit; de eo namque chronicon Minorum ita

¹ S. AUG., l. X de Civ. Dei. — ² S. AMB., l. I in Luc. — ³ BAR., a. 107. — ⁴ Cat. histor., 5, c. 5. — ⁵ Ibid. l. 31.

DISCURSUS V.

MISSA EST SACRIFICIUM PROPITIATORIUM, QUOD IN REMISSIONEM PECCATORUM NOSTRORUM ET AD IRAM DEI PLACANDAM OFFERTUR.

IDEA SERMONIS. — 1. Sacrificium Missæ est vere propitiatorium et peccatorum remissivum. Certum est in altari peragi opus redemptionis nostra. Nullum excellentius munus Deo pro peccatis nostris offerri potest sacrificio Missæ. Hoc ipsum probatur ulterius. Munus corporis Christi extinguit aëterni Patris iram. — 3. Essentia sacrificii Missæ consistit in consecratione ambarum specierum. Qualis sit differentia inter sacramentum et sacrificium. Primus et principialis fructus Missæ, est remissio peccatorum. — 4. Hoc argumentum deducitur ulterius. Cur necessario in altari, in quo celebratur, crux apponi debeat. Cum devotione et cordis compunctione Missa est offerenda. — 5. Virtus hujus sacrificii est indulgentia peccatorum. Si sacrificium Noe Deum potuit placare, multo magis hoc poterit SS. Missæ sacrificium. Probatur ex SS. Petribus, Missam esse sacrificium propitiatorium. — 6. Sacrificium Missæ impletat donum pœnitentiæ, vim suam habens a sacrificio crucis.

Ipsa est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. Joan., ii, 2.

1. — Principalissimum sacrificii Missæ effectum esse, quod sit propitiatorium, præterquam quod ex verbis consecrationis calicis evidenter colligatur, sacrum insuper Concilium Tridentinum apertis verbis asserit et definit, inquiens¹: « Sancta synodus decernit sacrificium istud vere propitiatorium esse, perque ipsum fieri, ut si cum recto corde et vera fide, cum metu et reverentia contriti et pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in tempore opportuno. Hujus quippe oblatione placatus Dominus minus gratiam et donum pœnitentiæ concedens, criminis et peccata etiam ingentia dimittit. » S. Joannes, qui non solum sacrificio incruento cœnaculi, verum etiam cruento montis Calvarii præsens astitit, sacrificium hoc quasi in bilance trutinans, non solum sufficiens esse judicavit ad placandam divinam justitiam pro peccatis nostris, verum etiam pro peccatis totius mundi. Unde ait: *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed totius mundi.* Similiter in oratione quadam secreta Missæ haec verba dicuntur²: « Hostias tibi Domine placationis offerimus, ut delicta nostra miseratus absolvias. » Ad hæc certum est, quod opus redemptionis, in altari crucis perfectum, ad peccatorum nostrorum expiationem fuerit ordinatum; at vero Missa quid est aliud, quam quædam

¹ Conc. Trid., sess. 22. — ² Orat. secret. in Dom. V Epiph.

redemptionis nostræ renovatio? Unde Ecclesia in alia quadam oratione secreta dicit¹: « Quoties « hujus hostie commemoratio celebratur, opus « nostræ redemptionis exercetur. » Præterea si in monte Calvario quispiam nostrum peccatis onustus; sacrificio cruento crucis presens adfuisse, utique securam de se in virtute Sanguinis Redemptoris mundando spem conceperet, siquidem *sine sanguinis effusione non fit remissio*. Sic enim bonus latro factus est sanctus, patibulum in Paradisum commutando, quantumvis totam vitam suam in latrociniis perpetrandis consumpsisset. Idem vero Redemptor, qui tunc sacrificatus est in cruce, est ille ipse, qui nunc in Missa Æterno Patri in sacrificium offertur pro expiatione peccatorum nostrorum. Deinde dona et munera ad hoc præcipue ordinantur, ut placent et reconcilient iratum. Unde Poeta canit: « *Munera placant hominesque Deos que;* » nullum vero munus excellentius Deo, peccatis nostris irascenti, offerri potest, quam Missæ, in quo ipse Unigenitus Dei Filius Deo Patri offertur. Ac proinde Osorius optime monet, dicens²: « *Statim ni Deum placare possis, placa eum munere dato ingenti, offer illi Christum, ejus merita et satisfactionem.* Plus ille Patri placuit, quam ut *dispicere potueris et universus mundus*. Dic ergo *Patri, indignus ego veniasum; peccavi supernum arenæ maris; sed ecce Filium tuum, quem mihi dedisti, tibi offero, qui plus tibi placuit, quam ego displicuerim; majora sunt ejus merita, quam peccata mea.* »

2. — Propheta Evangelicus futuros Ecclesiæ in nova lege Evangelica progressus in spiritu prævidens, de divino hoc sacrificio, quo sub specie panis offertur, ait⁴: *Nisi Dominus exercitum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissemus et quasi Gomorrah similes essemus;* populus enim Christianus ob innumera peccata sua, præda factus fuisse incendiis infernalis, nisi Deus Ecclesiæ hoc semen frumenti electorum reliquisset, per quod, mediante hoc sacrificio, illum placaremus. « Illius enim salutaris virtus, » ut Concilium Tridentinum inquit⁵, « in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum, se extendit. » Ad hunc propositum nostrum optime deservit sequens S. Laurentii Justiniani discursus et quam inde deducit, consequentia; ait enim⁶: « Offertur Æterno Patri Nati assumpta humanitas, quatenus agnoscat ipse quem genuit, quemque pro hominum salute misit in terras, ut interventione ipsius delinquentibus veniam, lapsis manum et justificatis præroget vitam. Clamat idem Redemptor ad Patrem, corporis sui cicatrices ostendens, quæ tenus ab æternis suppliciis sua homines interpel-

¹ Or. secr. in Dom. IX post Pent. — ² HEB., IX, 22 — ³ JOON. OSOR., de Miss. div. sacrif. — ⁴ ISA., I, 9 — ⁵ Conc. Trid., ib. — ⁶ S. LAUR. JUST., de Christi corp.

« tione custodiat. *Advocatum, inquit Joannes Apostolus, habemus apud Patrem Jesum Christum justum et ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi.* Vides perspicue, nullum acceptabilius Deo posse offerri sacrificium ad impetrandam indulgentiam. » Porro Sapiens in parabolis suis ait¹: *Munus absconditum extinguit iras et donum in sinu indignationem maximam.* Corpus autem a Filio Dei assumptum, donum est Æterni Patris, generi humano collatum: at vero tale est donum, quod oculis nostris sub accidentibus sacramentalibus prorsus est absconditum. Hoc igitur donum extinguit iram et indignationem Æterni Patris, juste peccatis nostris irascentis. Michæas propheta interrogat²: *Nunquid placari potest Dominus in millibus arietum, aut in multis millibus hircorum pinguum?* *Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere meo, fructum ventris mei pro peccato anima mea?* Porro omnia sacrificia et victimæ, quæ superioribus legis naturæ et scriptæ sæculis oblata fuerunt, ex se ipsis ne quidem ad unicum peccatum exiendum sufficiebant; vel si nonnunquam ex his peccatorum remissio obtentafuerit, id nequaquam attribuendum erat ipsis sacrificiis et victimis, sed fidei offerentis et meritis hujus sacrificii Filii Dei, cuius antiqua holocausta et sacrificia figuræ erant. Unde Cardinalis Bellarminus hac de re ita disserit³: « *Recte Apostolus dicit, impossibile esse sanguine hircorum et vitulorum auferri peccata; sed tamen expiant maculas legales et etiam Deum propitiabant, quoad poenas temporales et etiam quoad culpas ex offerentium fide, cuius fidei protestationes erant sacrificia illa.* »

3. — S. Apostolus ad Hebreos scribens, ait⁴: *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis.* Quoniam vero donum Deo acceptius et gratius offerri potest, quam sit Filius ejus, de quo sæpius testatus est, dicens: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui?* Pro distinctione autem sacramenti a sacrificio, notanda est doctrina quedam quam Rodriguez in tractatu *de sacrificio Missæ* in hæc fere verba afferit⁵. Est inter Theologos recepta sententia, quod essentia hujus sacrificii in consecratione ambarum specierum consistat, quodque in hac consecratione vere offeratur; sicut enim in ipso momento, quo Christus exspiravit, consummatum est sacrificium cruentum, in quo Christus se Æterno Patri in cruce pro nobis obtulit, ita hoc Missæ sacrificium (quod est vere repræsentativum cruentum et idem numero cum illo) essentialiter in eo momento finitur, in quo finiuntur verba consecrationis

¹ PROV., XXI, 14. — ² MICH., VII, 7. — ³ BELLARM., I. VI de Sac. — ⁴ HEB., V, 1. — ⁵ RODRIG., t. II, tr. 8, c. 14.

super panem et super vinum prolata, quia tunc in virtute et vi verborum, est ibi corpus in hostia et sanguis in calice, atque in illa sanguinis consecratione, quæ finita consecratione corporis instituitur, effusio sanguinis Christi et consequenter separatio animæ a corpore, quæ ex illa sanguinis effusione, ejusdemque a corpore separatione resultat, ad vivum repræsentatur; adeo ut per verbum consecrationis producatur sacrificium, quod offeratur et iisdem verbis fit oblatio. At vero quantum attinet adesse sacramenti, hoc semper manet consecratum, quamdiu durant species panis consecratæ, sive conservetur in custodia vel sacrario, sive portetur ad infirmos, sive plebs fidelis ex iisdem speciebus communiceatur, sed tunc non habet rationem et vim sacrificii. Est inter sacramentum et sacrificium et alia differentia, scilicet, quod, in quantum est sacramentum, proposit recipienti, sicut et alia sacramenta, gratiam ei conferendo, propriosque suos in eo producendo effectus. At vero in quantum est sacrificium, prodest non solum recipienti, sed etiam aliis pro quibus offertur; atque ita Concilium Tridentinum notat, Christum divinum hoc mysterium duas ob causas instituisse; primo videlicet, ut tanquam sacramentum animæ esset nutrimentum, quo mediante vitam spiritualem conservare, restaurare et renovare posset. Secundo ut Ecclesia perpetuum quoddam haberet sacrificium, Deo offerendum in remissionem et satisfactionem peccatorum nostrorum remedium, in gratiarum actionem pro receptis beneficiis, nec non pro impetrandis et consequendis novis gratiis et favoribus Domini nostri. Hactenus præfatus auctor piissimus pariter et doctissimus. Quod vero nobis præcipue advertendum est, in eo consistit, quod videlicet primus et principalis fructus Missæ sit remissio peccatorum; id quod evidenter ex consecratione calicis colligitur; que sic habet: *Hic est enim calix sanguinis mei, novi et æterni testamenti mysterium fidei, qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Idem quoque optime Cardinalis Bellarminus his verbis observat¹: « *Nam illa verba hic est sanguis, qui pro vobis funditur in remissionem peccatorum,* apertissime docent, Christum obtulisse in cœna sacrificium pro peccatis Apostolorum. Idem autem est sacrificium nostrum cum illo, quod in cœna oblatum fuit. » S. Ambrosius prorsus idem considerat, dum ita scribit²: « *Si quotiescumque effunditur Sanguis Christi, in remissionem peccatorum sumitur, debeo illum semper sumere, ut semper mili peccata dimittantur.* » Porro textus græcus in tempore præsenti legit: *Effunditur, quasi in Missa, quæ juge sacrificium appellatur, divinus hic Sanguis pro pec-*

¹ BLOS., in defens. fid. — ² Orat. secret. fer. IV post Dom. IV Quadr. — ³ S. BONAY., de exposit. Missæ. — ⁴ LUC., XXV, 48. — ⁵ S. THOM., in 4 sent., d. 12.

¹ BLOS., in defens. fid. — ² Orat. secret. fer. IV post Dom. IV Quadr. — ³ S. BONAY., de exposit. Missæ. — ⁴ LUC., XXV, 48. — ⁵ S. THOM., in 4 sent., d. 12.